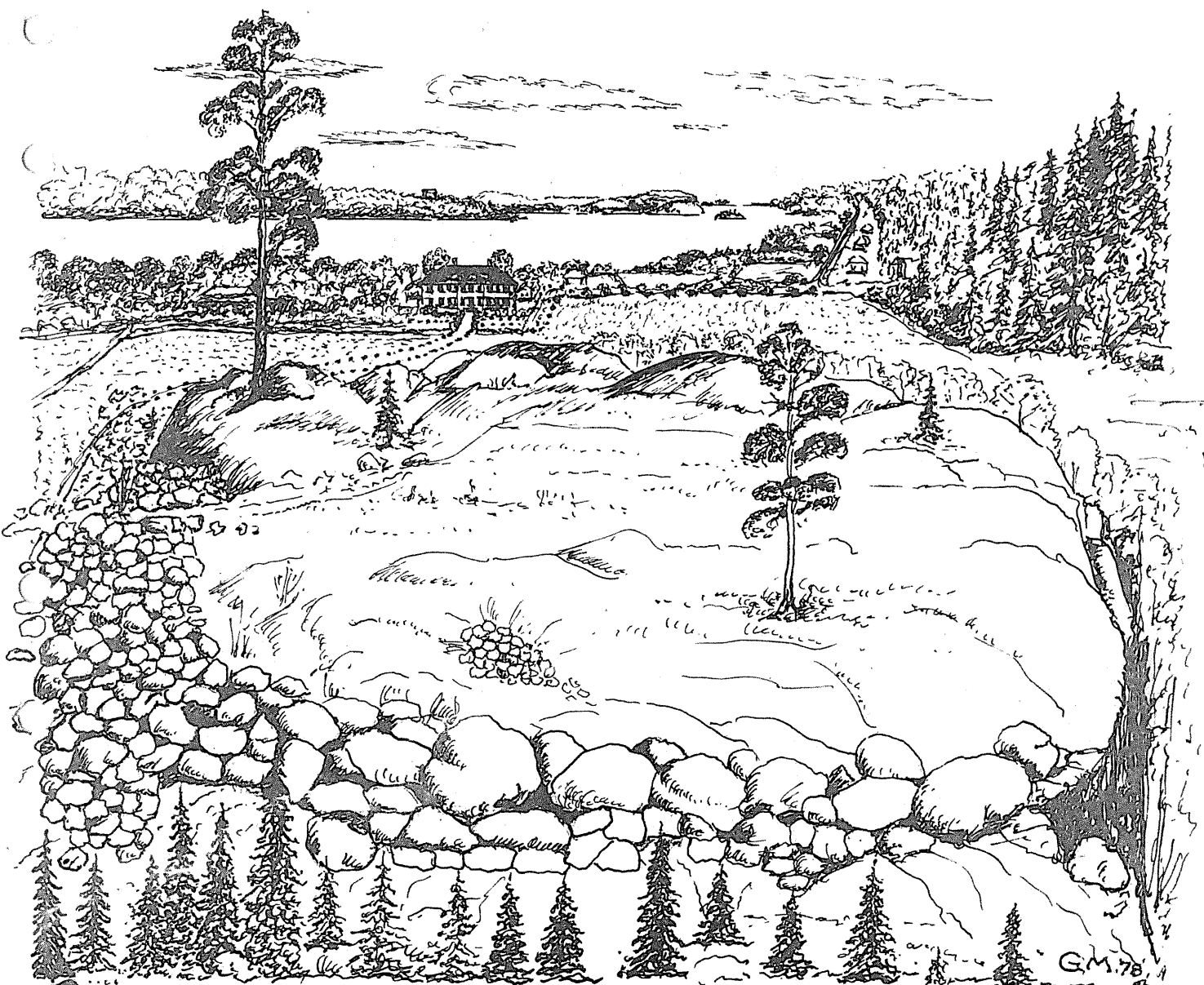

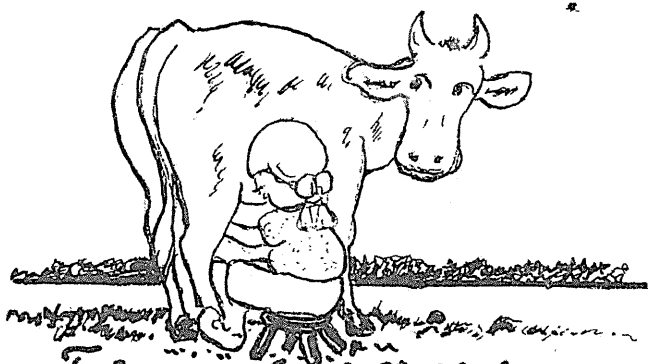

Fornborgen som har sitt läge på det s.k. Skansberget väster om Sturehov nära torpet Skansborg som erhållit sitt namn just efter "skansen". Fornborgen som är en av de mindre i Botkyrka har en mycket vacker utsikt över Mälarens inlopp till Stockholm.

Det är en imponerande syn en vacker sommardag att från fornborgen se alla segelbåtar på väg till eller från Stockholm.

Som synes på teckningen fins en liten hög med mindre stenar s.k. ststenar (ett ammunitionsförråd). Mot söder stupar bergväggen c:a 15 m. t ned.

G.M.

Från arbetsfältet.

VAD HAR HÄNT OCH VAD SKALL HÄNDA:

får du veta om du läser N:r 4 av Information, INF. som utkom i början av aug. Dess innehåll kan Du också läsa här:
HÖSTEN 1978.

3 sept. "mjukstart" med de mest angelägna jobben. samt resonera om höstens verksamhet Häls. Lars-G.

5 sept. Börjar tisdags-gruppen sina övningar kl. 18.00.

6 sept. Börjar onsdags-gruppen sina övningar kl. 18.00.

8 sept. börjar fredags-gruppen sina övningar kl. 18.00.

8 sept. börjar senior-gruppen sina övningar kl. 19.45.

10 sept. Börjar Spelmanslaget sina övningar kl. 18.00-20.00 sedan, 24/9, 8/10, 22/10 och 12/11

11 sept. Börjar Dräktträffarna och sedan måndagarna 9/10 och 13/11. Vi har ju julmarknad den 3 dec. så redan nu efterlyser vi vinster som vi kan ha till hemslöjdstombolan. Hälsn. Dr.&Sl.

12 sept. Börjar träningskvällar i folkdans på Logen kl. 19.45 led: Björn Strandberg.

15 sept. KALLAS DU TILL KVARTALS-MÖTE kl. 19.45 på Logen. Du kommer va...? Bra!

15 sept. Kallas FORNMINNESKOMMITTÉN till sammanträde på torpet Slätten kl. 18.45.

15 sept. är sista dagen att lämna manuskript till "Botvidsbygden" Manusen lämnas eller skickas till Georg Malmkvist.

16 sept. Startar Festkommittén med en 'SPECIAL' KVÄLL för alla Gillesmedlemmar gammal som ung. kl. 17 - 22 på Logen
Ur kvällens innehåll:
Något att stoppa i tomma magen, kaffe med tillbehör, dans samt några små överraskningar (hoppas vi).
OBS! medtag ett glatt humör och kom, har du inget kom ändå!

Anmälan till Furuliden 0753/54353, Wallön 0762/10536, Rose-Marie 0753/37108, S-G Nilsson 0753/71708.

Entré: 15:- vuxna 10:- barn. Välkomna till en trevlig kväll, hälsar Festkommittén.

20 sept. Gillet anordnar GAMMELDANS-KURS för nybörjare i Dagcentrat i Tullinge. Kursen är 12 ggr. kl. 19,30. Led. Björn Falk.

23 sept. hälsar Resekommittén oss alla välkomna till en SKOTTSK-AFTON på Logen kl. 19.45. Vi ber att ni som filmade och tog kort tar med er resp. kort så att vi kan visa alla vad vi hade för oss där i Skottland.

23 sept. är det Orientering(ingår i 3-kampen). Leta reda på kompassen och sen anmäler du dig till Ingrid senast d. 9/9.

1 okt. är det Familjesportsöndag på "Torpet"

13 okt. är det "Pojkarnas afton"

22 okt. är det simning även den ingår i 3-kampen. trolig badplats är Åkeshovsbadet. Anmäl senast d. 9 okt.

31/10, 1/11, 3/11 är det inga övningar (gäller alla grupperna).

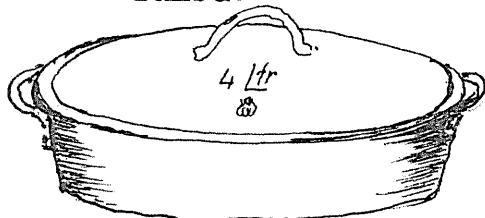
10 nov. Årets sista "Gillesafton"

Utbildningskommittén påminner om Sv. Ungd.ringens kursprogram -78 du fick ett sådant i jan. 78. (gult papper). Är du intresserad av någon eller några av kurserna hör av dej till någon i kommittén.

Ring eller tala om för Arne Mattsson om du har något som medlemmarna ska informeras om. Nästa INFO beräknas komma ut den 7 nov.

Gåvor:

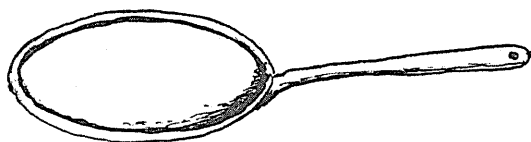
Skänkta av C. Alvar Sandberg, Sveavägen 22. Tumba.

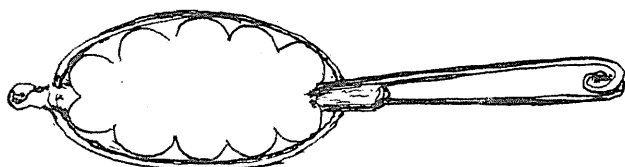
Järngryta, oval, med lock, 4 liter.

Kastrull, koppar 4 l.

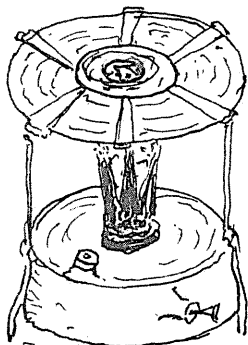

Pannkakslagg, järn

Våffeljärn, för 5 våfflor

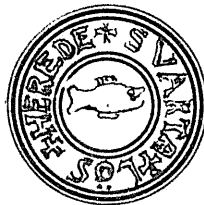
Föremålen i Mor-Annas stu.

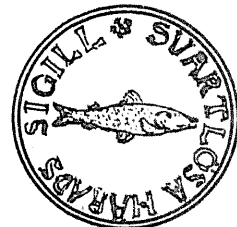
Fotogenkök

i Smedjan.

Av Ingrid Padel till Gillets arkiv:
Två fotostatkopior av Svartlösa
Härads äldsta sigill, år 1571-1600.
samt ett Lacksigill av det nya
sigillet.

År 1571-1600

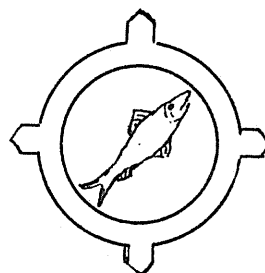
Nya sigillet

Fisken anknyter enligt legenden till
Sanct Botvids märkliga fiskarfänge i
Bornsjön.

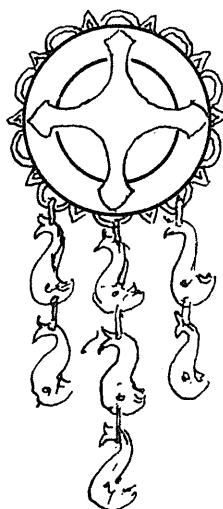
Fisken finnes alltid med där man
finner Botvids bild på altartavlor,
och kyrkmålningar, oftast håller han
den i vänster hand.

På senare tid förekommer fisken
i andra sammanhang t. ex.

1935. i Botkyrkascouterernas Kärmarke

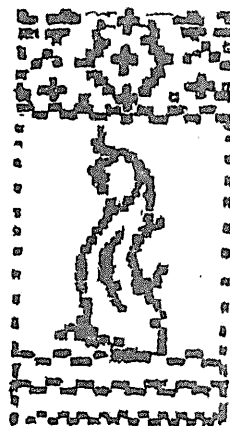

1945. Botkyrka sockendrätt:

Kvinnodräkten,
Silverbrosch

Mansdräkten,
i korsstynsbroderi
på skjortan.

1954. Botkyrka
sockenvapen.

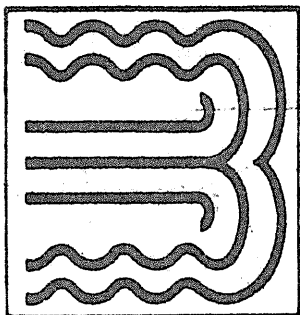
1902 hade Botkyrka Skytteförening detta märke.

(STRID OM DEN RÖDA
VAPENSKÖLDEN MED SANKT
BOTVID HÅLLANDE FISKEN
OCH YXAN? ELLER B-EM-
BLEMET, SOM SYMBOLISERAR
KOMMUNENS STRÄCKNING
FRÅN MÅLAREN TILL SALTSJÖN.

Botkyrka
vapensköld.

Det nya
B-emblemet
"Vågskvalpet"

Så här ser
märkena ut
i tryck.

FRÅGAN är vilket märke skall symbolisera Botkyrka?

Vapenskölden med Sankt Botvid eller B-emblemet?

Detta har man dryftat i kommunen i 5 år.

Den 11 september 1978 slog kommundirektören klubban i bordet kompromissen: Både och!

Botvid ska representera kommunen i finare sammanhang: på diplom, nålar, kråsnålar och inbjudningskort.

Kommunalembellet ska förekomma till vardags: på blanketter, skrivelser och formulär.

Striden fortsätter.

Frågan blev tyvärr inte löst, oenigheten var för stor mellan parterna. Alla enades om återremiss.

Frågan kommer att tas upp i Fullmäktige.

Inom hembygdsrörelsen i Botkyrka Hembygdsförening hoppas man att Botvid skall få representera Botkyrka.

LT gick runt i Botkyrka, visade "kommunmärket" och frågade: Vet du vad det här är?

Svaren var många: Ett trafikmärke? Landstinget? Det där har jag aldrig sett!

I valet mellan kommunmärket och Botkyrkas gamla vapen segrade Botvid stort. Inte en enda av de tillfrågade föredrog B-märket.

ETT NYTT
INFORMATIONSHÄFTE OM

GILLETTS VERKSAMHET HAR UTGIVITS

Häftet med svensk och engelsk text var färdigt till Skottlandsresan den 30 juli. På ett lyckat sätt har Roland Wester svarat för Grafisk formgivning och försett den med vackra bilder tagna av honom själv och Bertil Dahlby samt från Alfa-Lavals bildarkiv. vidare finns en fin karta över Trädgårdstorpssområdet samt detaljer av Slagsta hällristning tecknade av Sven-G. Broström.

ANNONS:

Svart kläde, 160 x 150
Ev. till bygdedräkt eller dylikt
kan du få köpa av Inger Hammarling.
Tel. 0753/51783.

Uffärd till Östervåla i Uppland, spelmanns- stämma vid fjäbod berök vid bubblande källor

Vi var ett gäng på c:a 20 personer som lördagen den 19 augusti vid halvtiotiden startade vår resa med destination Östervåla. Resan dit gick utan större intermesson.

Väl framme togs vi emot av 4 glada människor som lystrade till namnen Åke, Siv, Leffe och Ann, dessa lotsade oss sedan vidare ut på för oss okända vägar, till en fjäbod mitt ute i ödemarken där det skulle vara spelmannsstämman. Det var det också, dom började just som vi kom (vid tolvtiden). Vi tog våra kaffekorgar och satte oss i gröngräset för att lyssna och njuta av det vackra vädret och musiken. Våra spelmän, Olle och Helge anslöt sig till dom andra spelmännen och sen var buskspelet i full gång. Allt eftersom tiden gick så gjorde våra magar oss påmind om att lite käk inte skulle vara så dumt. Vi fortsatte alltså färden mot Tärnsjö och vidare till Andersbo (ett gammalt härads-skrivarebo-ställe) där vi möttes av ett verkligt mysigt ställe, detta var Åke och Sivs sommarparadis. Vi blev serverade grillade revbensspjäll som våran egen "kock" i Gillet (Lars-Gunnar) hade ordnat. Lite senare (vid 19.00-tiden) åkte vi och tittade på en kolmila, inte så långt därifrån. Det fanns dom som syklade, men de flesta var bekväma nog att ta bilen. Förutom att vi gick runt och tittade på milan så fanns det olika verktyg uppsatta som användes vid arbetet med milan. Vi blev även underhållna med musik och sång. Efter att ha varit där ett par timmar återvände vi till gården där Olle och Rose-Marie spelade upp till dans, och det dansades av hjärtans lust till närmare midnatt, då vi gjorde avbrott för kaffe. En del av oss var nöjda då och åkte hem. Vi som var kvar bänkade oss vid den nytända grillen som fick fungera som brasa, vi hade en liten sång och visstund tillsammans innan vi gick var och en till

sig för att sussa några timmar, så gott det nu gick.

Söndagsvädret var strålande vackert och inbjöd till ett uppfriskande bad, detta accepterades av ett gäng som stuvade in sig i Ingrid o Gunnars bil, jag tror vi var minst sju stycken, en del hade ockuperat det vanliga utrymme som finns för personbefordran andra använde lastutrymmet, själv låg jag i baksätet på de andras knän, tokigt, okej, men roligt. Alltnog vi skumpade iväg och hittade en badplats där vi badade, men friskt det var dä, i vattnet alltså.

Tillbaka från badet smakade det bra med mackor och thé som Karin och Gunnar hade gjort i ordning.

Efter att ha diskuterat olika förslag till utflykter enades vi om att vi skulle åka och titta på "Östa Källor". Första etappen bestod av en promenad, vi utgick från ett närbeläget torp fortsatte på en lång "spång med spänger", ja, förr var det bara en "spång" men nu var det två, då måste det väl bli "spänger", eller...? Det där verkar krångligt. Nåväl, det sades oss att den här spången som går över en stor myr är en del av en rösad vandringsled som kallas "Kyrkstigen", man gick den till och från kyrkan. Den har nu restaurerats av traktens pensionärer. Efter ytterligare en stunds promenad var vi framme vid Tärnsjö Kyrka. Åke och Siv hade ombesörjt så att det fanns bilar för vår fortsatta färd mot Östa, och källorna.

Väl framme berättades det att hela skogsområdet där källorna låg var naturreservat, helt orörd natur alltså. Det finns tre stycken källor, varav den största var en imponerande syn. Man riktigt såg hur det bubblade upp ur det kristallklara vattnet från något som såg ut som en "krater", den bestod av nästan vit sand. Det fanns flera sådana här "kratrar" i den här källan. Ett stycke nedanför källan hade man lagt en ränna, så att det blev ett litet vattenfall, tilläggas bör, att det har funnits en gammal kvarn här. Vi provsmakade naturligtvis på vattnet, det var gott men kallt, + 6 grader, samma temperatur hade det även vintertid. För att bevisa att det även fanns liv i källorna, hade man planterat in bäcköring.

de små snirkliga bäckarna.

Tro't den som vill, men 1000000 (!) million liter ger de här källorna per dygn. Nivåskillnaden mellan Dalälven och Östra Källor sägs vara 6 meter (Dalälven ligger lägre än källorna). Var dessa har sitt ursprung vet ingen bestämt, men det finns teorier att de kommer från några berg vid Gysinge.

Efter att ha gått och strosat ett tag, (ja vi gick och tittade på de andra två källorna också, men dom var mindre), var vi ense om att det här var verkligen någonting unikt. Vi återvände sedan tillbaka till Andersbo där vi spisade en god lunch. Detta fick så att säga bli refrängen på den här helgen, vi tackade våra värdar och hoppades att ett annat år kunna träffas igen för nya upptäckter.

ArMa

NY MEDLEM:

Bibi Ameck Stockholm

Vi hälsar Dig hjärtligt välkommen i Gillet. Inom Gillet är vi alla Du.

Dej
ska vi fira:

Tore Lindström 75 år den 4/10
Ulla-Britt Körvell 50 år 4/10
Håkan David Lindström 60 år,
29/11

Hjärtligt tack för uppvaktningen på min födelsedag.

Nisse Sandin.

Botkyrka Hembygdsgille får härmed gratulera Ingrid & Gunnar Avelin som adopterat 2 små 7-åriga tvillingssystrar från Korea, Il och Ei, som för övrigt gjorde sitt första besök på Trädgårdstorp d.8 sept. 1978. Vi önska dem lycka i sitt nya hem och land.

FOLKDANSUPPVISNING

I VÄSTRA FLEMMINGSBERG.

Söndagen den 10 sept. fick Gillets folkdanslag med Olle Sahlström som spelman visa sig på styva linan. Nej, f-låt inte lindans, folkdans var det, på en ganska tungdansad gräsplan i Västra Flemmingsparken. Vårt program bestod av sju danser: Slängpolska från Närke, Gotland, Västgöta, Snurrebocken, Engelska för 3 par, Daldans och Ränningen, detta lilla nätta program tog ungefär tre kvart. Personligen tycker jag att vi gjorde bra ifrån oss.

Arne Mattsson

Lördagen den 16 sept. hade Trädgårdstorp besök av de Handikappades förening c:a 40 deltagare. Georg, Alexis och David svarade för visningen.

OBS Kl. 3 söndagen den 1 okt. samlas samtliga Gillets kommittéer och övriga intresserade vid Trädgårdstorp där man skall diskutera och komma överens om de olika stugorna och lokaliteternas användning. Styrelsen.

Dräktrådgivning

är gratis för Dig, som är medlem. Så även hjälp till självhjälp.

För icke medlemmar tar vi en avgift av 50:- för tillklippning och inprovning 15:- per gång för rådfrågning.

Vill Du ha en skjorta sydd, är sylönen för en enkel skjorta 60:-, för en handsydd 100:-, för en dito med broderi 120:- och uppåt beroende på broderiets omfattning.

INSAMLING av handarbeten till julmarknaden pågår. Som Du vet finns det frys, så även bröd kan Du lämna nu.

Hälsningar Dräkt & slöjd.

ÖSMO HEMBYGDSGILLE har sänt sin nya tidning ÖSMOBYGD n:r 1 årg. 1 Tidningen är väl redigerad. Vi tackar för tidningen och önskar god fortsättning med utgivningen.

G.M.

LT 22.6

Dags att samla nio blomster

BOTKYRKA (LT). Nu lövas stängerna i Botkyrka, och runt kommunen festas och dansas det imorgon. LT har listan på festplatserna.

Visste ni att midsommarstängen har lövats och rests under mer än 400 år? Från början var det sommarsolståndet som firades. När ljuset vände hände märkliga saker, trodde man.

Örterna, daggen och vissa källors vatten fylldes av kraft under årets ljusaste nätter. Den som samlade nio slags blomster i nio hagar och la dem under kudden drömde om sin tillkommande.

Ett annat säkert sätt var att hålla midsommarvaka vid en korsväg eller vid ett vattendrag som rann

mot norr.

I den kristna kalendern är midsomardagen helgad åt Johannes Döparen. Han påstods ha fötts sex månader före Jesus. Därför är också midsomardagen allmän flaggdag.

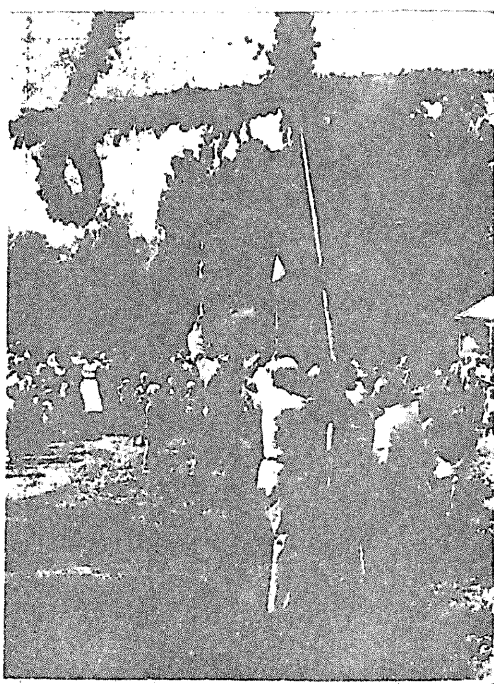
Den som inte vill vaka vid en korsväg hela natten kan besöka något av Botkyrkas midsommarevenemang:

Trädgårdstorp i Tullinge firar traditionsenligt midsommarafton från kl 14. Då reses stängen, och det blir lekar i gräset. På programmet under dagen finns också folkdansuppvisning, skämttävlingar, gammaldans och blandad dans tills solen går upp.

På midsomardagen blir det spelmansstämma från kl 14. Dessutom dam- och gubbfotboll, sång och musik och mer gammaldans.

Torpstugorna, smedjan och biödlingen kommer att visas. Dessutom kaffeservering, basarer, lotterier och fiskdamm.

Ta buss 722 från Tullinge station till Tullinge gård, eller buss 713 till Flottsbrovägen. Arr Botkyrka hembygdsförening.

■ Så här såg det ut förra året när stängen restes på Trädgårdstorp.

LT 26.6.78

Midsommar i Botkyrka

BOTKYRKA (LT). Det traditionella midsommarfirandet i Botkyrka Hembygdsförenings regi hölls i år traditionsenligt på Trädgårdstorp.

Midsommarafton och midsomardag höll aktiviteterna på från tidig eftermiddag till sena kvällen. Besökarna kunde förutom dansa runt den lövade stängen se på folkdansuppvisning, jippofotboll, uppträdanden, spelmansstämmor och mycket mer.

Foto:
ANDERS ANDERSSON

■ Botkyrka Hembygdsförenings spelmanslag underhöll på Trädgårdstorp med folkmusik.

HÄR FIRAS MIDSOMMAREN

Den efterlängtnade midsommaren står för dörren. Och på många håll reses majstången, man leker och frivs. Som regel är det fråga om själva TULLINGE

Botkyrka Hembygdsförening är även i år sitt sedvanliga midsommarfirande för allmänheten på Trädgårdstorp i Tullinge. Så här ser programmet ut:

MIDSOMMARAFTON: Kl. 14.00 Midsommarstängen reses samt ringdans och lekar. 15.00 Folkdansuppvisning av Hembygdsförenings folkdanslag. 16.00 Skämttävlingar och lekar för barnen. 17.00-19.00 Paus. 19.00-20.00 Gammaldans till Hembygdsförenings spelmanslag. 20.00-01.00 Dans till Bo Gunnars

ds på
VLIG

Midsommar i förort

Trädgårdstorp i Tullinge. Midsommarafton kl. 14 reses stängen, picknick i gräset, dukat kaffebord. Nu är det midsommar! Och här kan vi sydvästborna se sommarsolståndet i år:

Trädgårdstorp i Tullinge. Midsommarafton kl. 14 reses stängen, kl. 15 folkdans, 18-20 gammaldans, 20-21 blandad dans. Midsomardagen kl. 14 Spelmansstämman börjar, kl. 17 Fotboll 18.30 folkdans, 19.22 gammaldans.

■ Danslaget i en kadrilj från Landskrona.

■ Som avbrott mellan säcklöpingen, bollkastningen och dragkampen dansade Botkyrka hembygds-gille (bilden nedan) in på gräset vid fontänen i Salem. Här gör stegen i Fjällnåpsolska till tonerna av Olle Sahlströms dragspel.

Sommarfest för hyres-gäster i Salem

SALEM (LT). Folkdans, säcklöpning, fika, kasperteater och hyresgästrevy kunde Salems hyresgäster ägna sig åt i lördags. Kontaktkommittéerna hade dragit ihop en sommarfest vid plaskdammen i centrum.

Susanne och Maj-Lis spelade kasperteater så barnen bara gapade. "Rättfällan" hette föreställningen som samlade alla de yngsta i en andlös klunga på ången bakom kvartersgården.

Kontaktkommittéerna har haft hyresgästfester förr, men nu hade alla tre samarbetet; Fredriksbergsvägen, Bergsvägen och Hyresradhusen. Dessutom massor av enskilda insatser förstås, under tre veckors förberedelser.

□ Gillet

Mitt på dagen kom Botkyrka Hembygds-gille indansande till tonerna av Olle Sahlströms dragspel. Flera av dansarna hade Botkyrka-

dräkter, med sankt Botvids fisk på kråset, men här fanns dräkter från både norr och söder.

Danslaget ledde barnen i lekar, och de som ville kunde prova säcklöpning, bollkastning i hink, ringar runt pinnar och andra lekar.

Och när kvällen kom fortsatte de vuxna barnen inne på kvartersgården. Förutom eget musikjam och dans, så hade några amatörer i kontaktkommittén satt ihop en revy.

□ Fem

I revynv kretsade fem hyresgäster kring en ombudsman från hyresgästföreningen. De fem representerade olika "typer" som kontaktkommittén stött på.

En hade gett upp hyreskampen, och sparade pengar till egen villa. En var invandrare och hade svårt för språket. En bara lagade på att alla andra var så passiva. En hade stängt in sig helt, ville inte vara med och arbeta.

Men den femte var den aktiva organisatören. Säkert var det en och annan som kände igen sig själv. I någon av rollerna...

ROLAND COX

Här fanns en fin färgbild på Alexis vid smedjan. Kan tyvärr ej återges i detta tryck.

Från gamla tider

Detta är visserligen ingen gammal bild, men jag tycker den är så tjuvig att jag skulle vilja att den fick sin plats i Allers. Bilden är tagen på Trädgårdstorp i Tullinge då man på en midsommarfest förevisade olika gamla hantverk. Skomakeri, smide, svarvning m.m. Det är Alexis Blomberg i Tumba som ställer upp. Han tillverkar många vackra saker i järnsmide. Bland annat Botkyrkastaken som han också själv komponerat. Alexis lägger ner större delen av sin tid på Trädgårdstorp där man låter uppföra gamla byggnader från Botkyrka.

Elisabeth Jansson

Allers

LT 19.6.78

LT 31.8.78

Turné i Skottland för Botkyrkas folkdansare

BOTKYRKA (LT). I söndags lyfte ett charterat plan från Bromma med 51 glada resenärer ombord. Det var medlemmar från Botkyrka Hembygds-gille som flög till Skottland på en veckolång folkdans- och musikturné.

Det blir en entimmas föreställning med folkdanser och musik till Hembygds-gillet eget spelmanlag. En särskild musikgrupp kommer också att spela gamla folklåtar på fiol, nyckelharpa och munspel.

De flesta uppvisningarna kommer att vara i Edinburgh på bl.a. Princess Street Gardens och Ross Openair Theatre.

Resekommittén, under ledning av Ewa Larsson, har lagt ner mycket arbete och omsorg för att göra skottlandsvistelsen så intressant och omväxlande som möjligt. Utöver uppvisningarna kommer gruppen också att besöka bl.a. Loch Lomond och St. Andrews. En kväll är planerad för ett samkväm tillsammans med skottar och polacker. Besök på Royal Botanic Garden står också på programmet. Allt talar för att det blir en minnesrik resa.

ROWER

Bejublad folkdans på Örnö

I söndags gästades Örnö av Botkyrka hembygds-gille som reställning för öns begästrade sommargäster.

Iklädda folkdräkter från olika delar av landet visade de åtta par ren upp en rad olika svenska danser. Framträdandet var något av en generalrepetition inför truppernas resa till Skottland nästa vecka.

Under ledning av Olle Sahlström ger sig Botkyrkadansarna iväg nästa vecka för att visa upp sina danser på de skottiska högländerna.

Till all lycka visade sig vädrets makter nådiga för en gångs skull. En Edda Stenbock sken i kapp med den vackra solen.

SKOTTLANDS- RESAN

En liten berättelse om vad vi upplevde
och de händelser som vi minns
och var med om tillsammans.

Söndagen den 30 juli

Bussen vi beställt kom till Östertälje station och hämtade upp de första morgonpigga skottlandsresenärerna redan före klockan 5. Den fortsatte genom Salem, Tumba, Tullinge, Stuvsta och plockade på vägen upp diverse löst folk som halvsovande stod och hånade på lyktstolpar och hållplatsskyltar. De som var så pass vakna att de kunde bevisa sig vara anmälda till Botkyrka Hembygdsgilles skottlandsresa släpptes ombord på bussen. Vid Stuvsta stod den alltid morgonpigga Ingrid Avelin och tråcklade ihop en trasig sko. Framme vid Bromma träffade vi de som för egen maskin tagit sig fram till flygplatsen. Alla resenärerna klarade invägningen och passkontrollen. Endast obetydligt försenade stormade vi ut på "plattan" mot det väntande planet. Starten gick bra och när vi ätit den vanliga smörgåsen samlades spelmännen i kabin-
gången och vi fick höra några uppiggande låtar. Men mitt i en låt tändes skylten för "Fasten seat belts" och kaptenen varnade oss för luftgropar. När vi lämnade Bromma var himlen klar och luften varm, men när vi närmade oss Skottland blev vädret sämre. I Edinburgh var det en tät dimma och planet måste kretsa över flygplatsen en kvart innan vi fick landningstillstånd. Efter att ha klarat av pass och tullkontroll gick vi ombord på Fritidsresors bussar som förde oss till respektive hotell. De flesta hade valt Hotell Grosvenores som låg nära centrum. Nästan lika många skulle bo på Post House Hotel som var ganska nybyggt och låg vid ZOO. Några stycken hade valt "Bed and Breakfast" och blev avsläppta vid några typiska bostadshus intill gatan mellan de båda hotellen. På kvällen samlades alla på Post House Hotel och vi åt tillsammans en efterlängtd middag. Efter vissa bekymmer med de skottiska rymdmåtten fick vi även någonting att dricka till maten.

Måndagen den 31 juli

Förmiddagen var inbokad för besök på en Whisky-fabrik. Tyvärr var det strejk vid den fabrik vi skulle se på så att vi måste åka buss ända till Glasgow för att se hur den berömda drycken framställdes. Även denna fabrik var stillastående på grund av semester men med hjälp av fabriksens guider fick vi ändå en uppfattning om hur man lämpligen gör för att få whiskyn drickbar.

Den här varianten hette Auchentauschen? och var uppenbarligen bra eftersom flera stycken efter provsmakningen inhandlade en flaska. På eftermiddagen hade dansare och spelmän en repetition. Den ägde rum i Church Hall en kyrkolokal som vi fått lånat.

→ Därefter gick vi i gåsmarsch till Edinburgh centrum där alla åt biff med lök på restaurangen Two Inn. Eftersom måndagskvällen var den enda lediga på hela veckan så utnyttjade de flesta den till att besöka stadens många pubar. Speciellt på Rose Street låg dom tätt och vi försökte gå in på så många som möjligt. Det dracks även en och annan öl vilket medförde att många blev intresserade av var närmaste toalett var belägen.

Tisdagen den 1 augusti

Tisdagen var bokad för den första heldagsutflykten. Den gick med buss till S:t Andrews som är en gammal stad vid kusten norr om Edinburgh. Framme i S:t Andrews stannade bussen vid den berömda golfbanan. Guiden rekommenderade oss först ett besök i en stor textilaffär där man kunde köpa tyger m.m. till fabrikspriser. De flesta resenärerna följde rådet och kom ut på affärens andra sida iförda skottiska mössor och plädar. Efter shoppingen var det några tappra som tog ett bad i havet några inte fullt så modiga gick i stället en sväng på golfbanan. Lunchen som åts på en liten mysig restaurang bestod av ärtsoppa, grillat lamm och äppelkaka smakade utmärkt bortsett från att ölet kom först till efterrätten. Mätta och belåtna hann vi sedan gå runt och titta på ruinerna efter stadens slott och katedral. I bussen på väg hem gjorde Fritidsresors guide en utförlig beskrivning av Skottlands historia. På kvällen besökte vi en föreställning där skottiska dansare uppförde ett program som innehöll balett, folkdans och sång. Ett proffsigt och variationsrikt program där damen med fiolen var den som man bäst minns.

Onsdagen den 2 augusti

Detta var den stora dagen för folkdansarna och spelmannslaget. Alla samlades till lunch på Two Inn klockan 12. Därefter gick vi till Princess Street Garden (motsvarar Kungsträdgården i Stockholm) där den första uppvisningen skulle äga rum klockan 13. När danserna startade var publiken ganska fåtalig men fler och fler lockades dit av ljudet så att vår uppvisning till slut beundrades av en tämligen stor skara människor. Uppvisningen gick bra och alla var nöjda med insatsen. Men tiden till nästa uppvisning var knapp så att vi fick skynda till bussen som förde oss till Stockbridge House. Det var ett dagcenter för pensionärer och publiken satt redan och väntade när vi kom dit. Danserna och musikprogrammen avverkades under livliga bifall och efteråt blev vi bjudna på "lätt the" som bestod av en hel måltid. Vi fortsatte kvällen med ett samkväm tillsammans med skottiska och polska dansare. För första gången fick vi också se och höra på en äkta säckpipeblåsare.

Torsdagen den 3 augusti

Nu var det åter dags för en utflykt med buss. Färden gick genom staden Stirling och vidare till Loch Lomond som anses vara en av Skottlands vackraste sjöar. Chauffören fungerade även som guide och Ewa översatte hans beskrivningar. Efter en kort visit vid sjön körde bussen oss till Aberfoyle, en liten stad vid foten av bergen där vi intog lunch. Eftersom jordfästningen av Walle Karlsson skulle äga rum hemma i Botkyrka strax efter vår måltid hade vi bett chauffören att söka upp en lämplig lokal där vi kunde hedra vår avhållna spelman. Chauffören kom snart tillbaka och körde oss till ett litet kapell "S:t Marys" där församlingens präst tog emot oss på trappan. Minnesstunden inleddes av spelmännen som framförde Tystbergavisan och Kyrkmarsch. Lennart höll sedan ett minnestal över den bortgångne. Det följdes av en tyst minut då våra tankar och minnen fördes till Walle. Vi kände även samhörigheten och de starka banden med de gillesmedlemmar som hemma samtidigt bevistade jordfästningsakten. Prästen tog därefter vid och ledde oss in i två böner som var speciellt tillägnade musiker. Innebörden var glädjen att kunna spela, utöva och förmedla sin musik till sina medmänniskor. Vi avslutade minnesstunden med att tillsammans sjunga en känd psalm. Vi tackade prästen för att vi fått lånat kapellet och skrev in föreningen i gästboken.

Bussfärden fortsatte och vi kom snart upp i bergen där vi fick se många fina vyer trots det inte helt perfekta vädret. Överallt på sluttningarna betade får och i dalgångarna porlade bäckar med rent vatten. Innan vi lämnade bergsområdet stannade vi till vid en ylleshop där de köpsugna kunde handla souvernirer och textilier. I en →

→ hage intill affären betade några av de omtalade långhåriga kossorna. Väl hemma fick vi en kort stund på oss att byta om till kvällens överraskning på okänd ort. Det bar iväg i en gammal skraltig buss som så småningom stannade med en suck framför ett gammalt slott. Vi återfördes plötsligt till 1600-talets Skottland och under musik och sång utförd av sköna jungfrur åt vi en middag bestående av 5 st rätter. Maten intogs med hjälp av fingrarna och en liten kniv och många hade god nytta av haklappen vi fick runt halsen. Musiken, sången och maten gjorde att stämningen var på topp när vi så småningom måste ge oss av hemåt. Även chauffören förhöjde stämningen på oss genom att köra ner ett par skyltar på hemvägen.

Fredagen den 4 augusti

På förmiddagen var vi "lediga", men programmet rekommenderade ett besök i Royal Botanic Garden och därför var det många som gick dit. Det var en upplevelse som var värt sitt besök för där fanns alla sorts växter ifrån vanlig dill och persilja upp till Australisk jättenäckros och palmer av olika slag. Vid 2-tiden samlades vi vid Royal Infirmary (sjukhus) där vi efter en enkel måltid gav en uppvisning för patienterna. Sedan stressade vi iväg till Church Hall (där vi tränade på måndagen) och där nästa uppvisning skulle äga rum. Först blev vi bjudna på "high tea" som faktisk var jämförbar med en ordentlig måltid. Så småningom började publiken anlända för att se på kvällens evenemang som arrangerats till förmån för cancerforskningen. Den här kvällen var både dansare och spelmän i högform och det berodde till stor del på att publiken var med oss redan ifrån början. Alla ansåg att uppvisningen var en fullträff och vi återvände trötta men nöjda till våra hotell.

Lördagen den 5 augusti

Hela dagen var vi fria från arrangemang och de flesta åkte nog in till centrum för att handla, besöka sevärdheter eller bara gå omkring och strosa. På kvällen samlades alla på polska klubben där vi tillsammans med den polska dansgruppen dansade olika danser. Eftersom det var sista kvällen i Skottland passade vi på att tacka dem som hjälpt och stött oss under vår vistelse i Edinburgh. Dessa var det äkta paret Dennis och Margret Bellford samt Georg Malmkvists dotter Inga-Britt som är bosatt i Edinburgh. Utan dessa tre personer skulle vi haft svårt att genomföra vår resa, ett enormt arbete hade lagts ned för oss.

Söndagen den 6 augusti

Hemresedag. Under flygresan som gick utan komplikationer tog Bosse Hammarling till orda och tackade alla för väl genomförd vecka och vi utbringade ett fyrfaldigt hurra för vår insats. Under inflygningen till Bromma konstaterade vi att Stockholm i alla fall är en mycket vacker stad och plötsligt stod vi åter med bägge fötterna på den svenska asfalten. Trots en givande vecka i Skottland var det i alla fall skönt att vara hemma igen. Vi som var med på resan var:

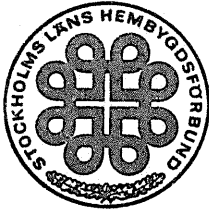
Post House hotel: Åke Palm, Ellinor Kunz, Lars och Birgit Boman, Arne och Karin Mattsson, Mikael och Claes Larsson, Gunilla och Mikael Blomberg, Sixten och Gun-Britt Jansson, Lars-Gunnar och Ingegerd Lindström, Helge och Marianne Karlsson, Rose-Marie Hedlund och Sven-Gunnar Broström.

Grosvenor hotel: Roland och Karin Wester, Lars och Lisbeth Ström, Harriet och Agneta Strange, Olle Sahlström, Helge Berg, Benny Sjöholm, Ewa Larsson, Arne Lindström och Gunvor Ritzman, Lars och Margot Hedstrand, Karin Nordholm, Margareta Ström, Lilly Palm, Diane Kunz, Lennart Stenbäck och Stefan Ström.

Boardinghouse: Gunnar och Ingrid Avelin, Bo och Inger, Stefan och Sten-Åke Hammarling, Elsie Hedlund, Maria Wester, Johan Geben, Lotta Franzen, Kerstin Danielsson, Lena Wester, Gudrun Gustafsson,

Tack för en trevlig resa och väl mött igen.

Rose-Marie och Sven-Gunnar

Stockholms läns hembygdsförbund

Till medlemsföreningarna

Stockholm 1978-09-06

EN INBJUDAN TILL KURSER OCH UTFLYKTER I OKTOBER

Utflykter

Den 1 oktober som är en söndag anordnar hembygdsförbundet en kultur-historisk utflykt med buss i Sigtuna-Upplands-Väsby. Utflykten kallas Fysingen runt och leds av Hugo Sabel, hembygdsvårdare i Upplands-Väsby och nybliven medlem av hembygdsförbundets arkeologiska grupp. Vi skall besöka fornlämningar, slott och kyrkor, detaljprogrammet är inte klart ännu men den som är intresserad kan höra av sig till förbundet så skall vi skicka det. Kostnad 20:- för bussplatsen. Bussen rymmer högst 50 personer så detta är maximalt antal deltagare, vill ni följa med i privatbilar så går det bra men då missar ni Sabels guidning i bussen.

Den 6 och 8 oktober besöker vi de arkeologiska undersökningarna av Helgeandsholmen i Stockholm. Fredagen den 6 får vi en specialvisning av grävningsområdet kl. 9.45. Visningen varar en timme och därefter träffas vi omkring en kopp kaffe under medeltidsvalv i Gamla stan. Kl. 12.30 besöker vi Stockholms stadsmuseum och får se ett bildband om Helgeandsholmen och vi kan också se på en utställning av tidigare fynd på holmen och om dess historia. Eftersom inte alla kan komma ifrån sitt arbete en vardag dubblar vi evenemanget den 8. Då börjar vi på stadsmuseet kl. 11.00, dricker sedan kaffe och besöker grävningarna kl. 13.00. Tyvärr har man inga specialvisningar under veckosluten så vi måste infinna oss på visningen för allmänheten kl. 13.00. Eftersom stadsmuseet bara kan ta 70 personer i sin filmsal måste vi sätta en gräns där, men om ni bara vill komma på visningen av grävningarna och kaffet så går det bra eftersom man på båda dessa ställen kan ta emot 100 personer. Den enda kostnaden för detta evenemang är den som ni själva betalar för kaffet.

*Intresserad?
Anmälan till Georg 778 1711
eller Sven-Gunnar 0753. 290 34*

Sörmländsk folkmusik¹³

Maria, Lena, Mats och Lotta
har varit på en kurs i
Sörmländsk folkmusik.

Helgen den 15-17 september anordnade Södermanlands Spelmansförbund en kurs i Sörmländsk folkmusik i Sködinge. Det var första delen i en trestegskurs. Fortsättningskurserna kommer i november och februari.

Det var en verkligt rolig och givande kurs. Eleverna indelades efter kunskapsnivå i små grupper om 4-5 personer i varje. Det var 6 lärare som ledde kursen. Eftersom det var så få i varje grupp så hade deltagarna stora möjligheter att själva bestämma vad och på vilket sätt de ville lära sig spela. Många var intresserade av förstämmda låtar (dvs fiolen stämd A-E-A-E eller A-F-A-G-D-A-E). I den grupp jag tillhörde lärde vi oss flera sådana låtar av våra lärare Ingvar Andersson och Arne Blomberg.

Utlärningen skedde helt på gehör, vilket är det absolut bästa sättet (anser jag) om man har spelmän som kan lära ut låtarna. Vi provade också på att, i vår grupp, lära oss två låtar efter noter, som vi

sedan skulle tolka och försöka få liv och känsla i. Det är nyttigt att kunna det också, för det finns mängder av låtar som nästa ingen spelar och som man är tvungen att ta från noter.

Vi hade också en del föreläsningar om gamla folkliga instrument mm. Dessutom hade vi gruppdiskussioner där vi diskuterade bl a folkmusiken i dagens och gårdagens samhälle och utvecklingen inom folkmusiken. Även dansen blev diskuterad eftersom den är naturligt knuten till folkmusiken. Till nästa kurs kommer vi även att ha dansare med.

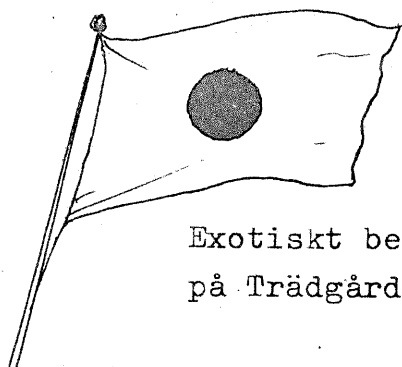
Man blir helt salig när man upptäcker vilka enorma mängder av härlig musik vi har här i Sörmland! Och det har dansats till! Snälla ni börja dansa slängpolskor och hamburgsko, engelskor och långdanser så att vi får spela alla låtarna till dans här hemma!!!

Folkmusik och folkdans hör ihop!

Hälsningar

Maria

Exotiskt besök
på Trädgårdstorp.

Torsdagen den 7 juli
gästade oss en japansk dansgrupp.
Vasa Ungdomsring stod för värdska-
pet, men många Botkyrkaiter hade
(hörsammat inbjudan. Regnet hängde
i luften men väl framme vid grin-
den välkomnades vi av solen.

Först gjordes en kort sightse-
ing i stugorna och i smedjan med
(våra gäster och som minne fick
var och en ett vykort över Bot-
kyrka och en handsmidd spik.

Därefter trädde dansen på
dansbanan och japanerna hade inga
svårigheter hänga med i varken
polonäs, familjevals eller Små
grodorna. Vi var ordentligt hung-
riga och törstiga då vi marsche-
rade ned till de festligt vit-röd-
dukade borden på logen. Allt var
hemlagat och borden dignade av
allt vad ett riktigt svenskt smör-
gåsbord bör innehålla. Enligt
japansk sed delades sedan ut pre-
senter, många fick lära sig
(origamins svåra konst och när bor-
den sedan var borta fick vi också
pröva på att dansa japanska dan-
ser.

När vi sent omsider skildes
(var vi visserligen trötta men gla-
da över en trevlig kväll tillsam-
mans med vänner från andra sidan
jordklotet.

Ia

In memoriam.

Valdemar Karlsson född d.27/11 96.
+ 25 juli 1978.

"Valle" var en god kamrat och upp-
skattad av alla som han kom i be-
röring med. I Botkyrka Hembygds-
gille var han med redan från star-
ten hösten 1948 tillsammans med
brodern Ivar var de Gillets första
spelemän. snart nog kom även

Valles son Berndt med också han en
skicklig speleman.

Valle har också komponerat låtar
den mest kända torde vara "Tumba-
polkan"

Med sin dragspelsmusik har han
glatt många på sjukhusen och på
pensionärsträffar. I Hembygdsgillets
Spelmanslag och folkdansövningar
har han spelat med outtröttlig ener-
gi i nära 30 år till dess han för
2 år sedan på grund av sjukdom mäs-
te upphöra att spela.

Det var med sorg och saknad vi
mottog budskapet om Valles död.

Jordfästningen ägde rum i Botkyrka
kyrka den 3 augusti kl.14.15.

Den stora blomstergården kring
Valles bår vittnade om en stor vän-
skapskrets som här framförde sitt
tack och sista hälsning.

Följande program var både vackert
och stämningsfullt:

Ingångsmarsch kyrkomusiker Anna-
Lena Engström.

Jag har hört om en stad. (sång
av Göte Lovén

Ps 355.

Griftetal

Jordfästningsakt

Fader vår.

Ps 287.

Mässan (sång Egon Sjödin)

Välsignelsen

(Förrättare Sjömanspastor
Egon Sjödin)

Ps 580

Gammal Fäbopsalm (Efter Oskar
Lindberg) Rolf Olaus-
son, Accordionerorgel)

Difilering, Tal på vers av Bernt
Lundström.

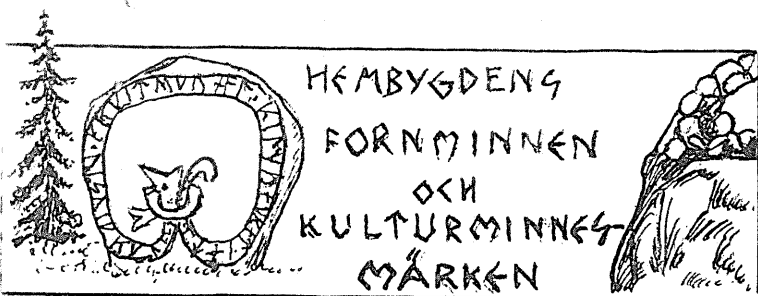
Tystbergavisan (Södermanlands
Spelmansförbund)
Arne Blomberg och
Ingvar Andersson

Fanvakt (Södermanlands Spelmans-
förbund) Karin Blom-
berg

Utgångsmusik Anna-Lena Engström.

Efter jordfästningen var det sam-
ling i Församlingshemmet för ge-
mensam kaffespis.

G.M.

Lyckohammaren gav vikingarna gudomlig styrka

(Gudén Tor var stark och mäktig. Det kunde man ju märka när han slog med sin hammare, så att åskan gick och blixten ljungade.

Därför kunde det inte skada att bära en amulett i form av en Torshammare om halsen, ansåg vikingarna.

En sådan hittades 1971 i en vikingagrav vid Norsborgs vattenverk, berättar S-G Broström i det fjärde och sista avsnittet om Botkyrkas forntid.

(År 1971 pågick utbyggnaden av Norsborgs vattenverk. Det var det så kallade östra verket som då uppfördes. Vid schaktningsarbetena i norra kanten av byggnadsområdet upptäcktes resterna av ett tidigare okänt forntida gravfält. Det som återstod vid upptäckten var två skadade gravar. Troligen hade flera gravar redan schaktats bort före upptäckten.

Riksantikvarieämbetets arkeologer kallades till platsen och de konstaterade att gravresterna måste undersökas. Den ena graven låg vid kanten av ett djupt schakt och var dessutom till största delen förstörd. På grund av rasrisken koncentrerade man därför undersökningen till den andra graven, som var nästan oskadad. Denna bestod av en rund jordfylld stensättning c:a 7 meter i diameter.

Vid undersökningen fann arkeologerna ett brandlager på gra-

vens botten. I detta stod en enkel lerurna ca 3 dm i diameter. I brandlagret intill krukans låg resterna av en Torshammarring.

HALSRING AV JÄRN.

Det är en halsring av järn i vilken vikingatidens människor fäste amuletter av järn, vanligtvis/som ju var symbolen för guden Tor. På flera platser i brandlagret fann man andra föremål som följt med den döde vid begravningen bl a pärlor och järnnitar. Av den döde återstod endast brända benflisor. /+ en miniatyrhammare

ANDRA GRAVEN I NORSBORG

Det viktigaste fyndet var två fragment av arabiska silvermynt. Mynten är spår från vikingarnas kontakter med den arabiska stormakten i österled. Arkeologerna har daterat dem till åren 900 respektive 932 efter Kristus. Detta bevisar att den undersökta graven anlagts tidigast år 933 men troligen under senare delen av 900-talet.

Även det övriga fyndmaterialet är typiskt för gravskicket under vikingatiden.

Graven är den andra vikingatida som undersökts i Norsborg. 1969 fann man en skelettgrav från denna tid i området väster om Tomtbergaskolan. Den låg tillsammans med ett större antal gravar från Vendeltiden (600- och 700-talen).

På det vackra gravfältet i Norsborgsparken undersöktes åtta gravar år 1939. Bland annat grävde man ut den ena storhögen. Även dessa gravar daterades till 600- och 700-talen.

S-G BROSTRÖM.

Detta är det fjärde avsnittet om "Botkyrkas Forntid" av Sven-Gunnar som publicerats i DN SÖDVÄST under juli månad 1978.

Red.

Ans. utgivare Bo Hammarling
Redaktionskommitte

Georg Malmkvist	Tel. 08 7781711
Inger Falk	" 0755 66563
Arne Mattsson	" 0158 12254
Roland Wester	" 08 7781509

Redaktion, Malmgårdsbacken 2.

14600 Tullinge

Manus till nästa n:r senast den 15 november.